

**BAŞKENT
ÜNİVERSİTESİ**

GENEL POLİTİKA DOKÜMANI

BÜGEP 12

**[KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİR TEDARİK VE
SATINALMA]**

Giriş

Başkent Üniversitesi Stratejik Planı çerçevesinde politika dokümanları üretilmiştir. Politika dokümanlarının amacı stratejik planın hayata geçirilmesinde üniversite genelinde ana süreçlerinin uygulanmasını yöneten "kuralları" tanımlamaktır.

Başkent Üniversitesi Genel Politikalarının (BÜGEP) yanında birimler kendi faaliyetlerinde gerekli görmeleri durumunda birim politikaları belirleyebilirler. Birim politikaları genel politika kurallarına aykırı olamaz. Birim eylemleri genel politikalara ve varsa birim politikalarına uygun geliştirilir. Bu çerçevede tanımlanmış birim eylemleri Strasis yazılımı ile takip edilir ve ölçülür.

Başkent Üniversitesi genel politikaları ilgili birimler sorumluluğunda uygulanır, kontrol edilir ve yeni araçlar ortaya çıktıkça, yeni süreçler tasarlandığında ve bir alanla ilişkili riskler iç ve dış çevresel değişikliklere tepki olarak değişikçe zamanla geliştirilir.

BÜGEP Dokümanları ilgili tüm birimlerimizi kapsar. Üniversitemizin ana süreçlerinin uygulanması sırasında uyulması gereken kuralları ifade eder. Her BÜGEP için sorumluluklar tanımlanmıştır. BÜGEP sorumlu birimlerinde politika uzmanları bulunur. Uygulama sırasında oluşan belirsizlik ve geri besleme bilgileri için politika uzmanlarına her an ulaşılabilir.

Politika sorumlusu birimler, genel politika ve süreçlerin zamanında gözden geçirilmesi, güncellenmesi ve yayımını gerçekleştirir ve ilgili Rektör Yardımcısına karşı sorumludur. Üniversite genelinde eylemlerin BÜGEP’lerde belirtilen esaslara uygun yürütülmesi birimlerin ilgili sorumluları tarafından sağlanır. Birimlerde BÜGEP sorumluları, genel politika sorumlu birimlerindeki politika uzmanları ile koordineli çalışırlar.

Yeni politikalar ve süreçler geliştirirken ya da mevcut politikalar ve süreçler güncellenirken, politika sorumluları iç ve dış paydaşları belirler ve görüşlerini alırlar. Uygulama sırasında gerekli olan eğitim tasarımları ve uygulamaları ilgili birimlerle koordine edilerek politika sorumluları tarafından verilir.

Bu genel politika belgesinin üniversitemize faydalı olması dileğiyle ...

Prof. Dr. Hakan ÖZKARDEŞ
Rektör

İçindekiler

Giriş	1
Amaç	3
Çerçeve.....	3
Sorumluluklar:.....	5
Kurallar.....	6
İlgili Mevzuat/ Dokümanlar:	7

Amaç

Bu dokümanın amacı, Başkent Üniversitesi stratejik planının hayata geçirilmesinde üniversite genelindeki tedarik ve satınalma süreçlerinin uygulanmasını yöneten sürdürülebilirlik temelli kuralları tanımlamaktır. Yönetim politika dokümanında olduğu gibi bu belge de üniversite genelindeki ana sürecin uygulanma esaslarını ortaya koyan bir genel politika metni niteliğindedir. Bu politika ile;

- kurumsal tedarik ve satınalma süreçlerinde çevresel, sosyal, etik ve ekonomik sürdürülebilirlik ölçütlerinin dikkate alınması,
- kaynak kullanım verimliliğinin artırılması,
- enerji, su, atık, karbon, ambalaj ve tehlikeli madde etkilerinin azaltılması,
- yaşam döngüsü maliyeti yaklaşımının güçlendirilmesi,
- şeffaf, hesap verebilir ve adil tedarik süreçlerinin desteklenmesi,
- tedarikçilerin sürdürülebilirlik performanslarının gözetilmesi,
- dijitalleşme yoluyla satınalma süreçlerinin izlenebilirliğinin ve öğrenen kurum niteliğinin geliştirilmesi,
- toplumsal faydayı ve sürdürülebilir dönüşümü destekleyen satınalma uygulamalarının yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

Bu politika, tüm akademik ve idari birimlerin tedarik ve satınalma ile bağlantılı faaliyetlerini kapsar.

Çerçeve

Başkent Üniversitesi kurumsal sürdürülebilir tedarik ve satınalma yaklaşımını; ihtiyaçların uygun kalite, uygun zaman, uygun maliyet ve uygun mevzuat çerçevesinde karşılanmasının yanında, satın alınan ürün ve hizmetlerin çevresel etkilerini, sosyal sonuçlarını, etik koşullarını, kullanım ömrünü, bakım ihtiyacını, atık etkisini ve kurumsal risklerini birlikte değerlendiren bütüncül bir yönetim alanı olarak kabul eder.

Bu politika, Üniversitenin stratejik planındaki sürdürülebilirlik temasıyla doğrudan ilişkilidir. Stratejik planda 2023-2033 dönemi için sürdürülebilirlik beş temel temadan biri olarak tanımlanmış; ayrıca BM Sürdürülebilirlik Hedefleriyle ilgili araştırma, proje, program ve sertifika sayısının artırılması, yaşam boyu eğitim olanaklarının geliştirilmesi, üniversite yetkinliklerinin dijital ortama taşınması ve teknolojik değişim ile dijital dönüşüm konusunda topluma hizmet sunulması amaçları ortaya konmuştur. Sürdürülebilir tedarik ve satınalma politikası, bu amaçların kampüs işletimi ve kurumsal yönetim boyutundaki uygulama aracıdır.

Bu politika belgesi stratejik planda belirlenen **sürdürülebilirlik teması** ile doğrudan ilişkilidir. Stratejik planda, sürdürülebilirlik Üniversitenin beş temel odak temasından biri olarak tanımlanmış; aynı zamanda akademik ve idari birimlerin ortaya koyduğu her hedefin bu amaçlara ulaşma yolunda tamamlayıcı ve anlamlı olması gerektiğini vurgulamıştır. Bu nedenle sürdürülebilir tedarik ve satınalma politikası, sürdürülebilirlik temasını yalnızca söylem düzeyinde bırakmayıp günlük karar süreçlerine,

kaynak kullanımına, teknik şartnamelere, tedarikçi seçimlerine ve kampüs işletimine yansıtan uygulama aracıdır. Bu politika stratejik planda yer alan;

4. Birleşmiş Milletler Sürdürülebilirlik Hedeflerine İlişkin Araştırma, Proje, Program ve Sertifika Sayısını Artırmak amacıyla doğrudan ilişkilidir. Stratejik planda sürdürülebilirlik konusunun çalışmalarda ele alınacağı ve daha sürdürülebilir bir dünya için ulusal ve uluslararası eğitimlerin artırılacağı açıkça ifade edilmekte; ayrıca KPI-4 kapsamında BM Sürdürülebilirlik Hedeflerine ilişkin araştırma, proje, program/ders ve sertifika sayıları izleme ölçütü olarak tanımlanmaktadır. Kurumsal sürdürülebilir tedarik ve satınalma politikası bu amacı, üniversitenin kendi idari ve operasyonel süreçlerini sürdürülebilirlik ilkeleriyle uyumlu hale getirerek destekler; böylece üniversite hem araştırma ve eğitim söyleminde hem de kurumsal uygulamalarında BM sürdürülebilirlik yaklaşımıyla tutarlı bir yapı kurmuş olur.

8. Öğrenmede Esneklik ve Yaşam Boyu Sertifika Eğitimlerinin Sanal ve Gerçek Dünyada Sayısını Artırmak amacıyla da ilişkilidir. Stratejik planda bu amaç; öğrencilerin, bilim insanlarının ve sivil toplumun uluslararası bilim ortamıyla etkileşimini artıracak faaliyetleri desteklemeyi, kamu ve özel sektör sorunlarını çözmeye dönük ders tasarımlarını geliştirmeyi ve öğretim faaliyetlerini uluslararası standartlarla uyumlu hale getirmeyi öngörmektedir. Sürdürülebilir tedarik ve satınalma politikası, üniversiteye bu alanda somut içerik üretme zemini sağlar; çünkü sürdürülebilir satınalma, yeşil kampüs işletimi, etik tedarik zinciri ve yaşam döngüsü maliyeti gibi başlıklar sertifika programlarına, uygulamalı eğitimlere ve hizmet içi öğrenme faaliyetlerine dönüştürülebilecek kurumsal bilgi alanlarıdır.

10. Üniversite Yetkinliklerini Dijital Platforma Taşıyarak Sürekli Öğrenen Kurum Olma Niteliklerini Geliştirmek amacıyla da güçlü biçimde bağlantılıdır. Stratejik planda bu amaç, üniversite yetkinliklerinin dijital ortama taşınmasını ve sürekli öğrenen kurum niteliğinin geliştirilmesini hedeflemektedir; Yönetim politika belgesinde ise Başkent Üniversitesinin öğrenmeyi kolaylaştıran ve kendini sürekli dönüştüren bir öğrenen örgüt olduğu vurgulanmaktadır. Sürdürülebilir tedarik ve satınalma politikası, satınalma süreçlerinin dijital izlenebilirliğini, veri temelli karar vermeyi, tedarik performansının kayıt altına alınmasını ve iyi uygulamaların kurum içinde paylaşılmasını desteklediği için bu amacı operasyonel düzeyde besler.

14. Teknolojik Değişim ve Dijital Dönüşüm Konusunda Topluma Hizmet Sunmak amacı, teknolojik değişim ve dijital dönüşüm gerektiren alanlarda topluma hizmet sunulmasını öngörmektedir. Kurumsal sürdürülebilir tedarik ve satınalma uygulamaları; yeşil teknolojiler, enerji verimli ekipmanlar, dijital satınalma sistemleri, izlenebilir tedarik zinciri ve kaynak verimliliği gibi alanlarda kurumsal örnek üretir; böylece üniversite yalnızca kendi iç süreçlerini iyileştiren değil, aynı zamanda dış paydaşlara model oluşturabilecek bir toplumsal uygulama kapasitesi de geliştirir.

Bu amaçlar ışığında Başkent Üniversitesi Kurumsal Sürdürülebilir Tedarik ve Satınalma Politikası aşağıdaki temel ilkelere dayanır:

1. İhtiyaç temelli ve ölçülü satınalma: Satınalma kararları gerçek ihtiyaç analizine dayanır; gereksiz tüketim ve aşırı stok oluşumu önlenir.

- 2. Yaşam döngüsü yaklaşımı:** Bir ürün veya hizmet yalnızca ilk satınalma bedeli ile değil; enerji tüketimi, bakım maliyeti, kullanım ömrü, onarılabirlik, sarf ihtiyacı, atık oluşumu ve bertaraf etkisi birlikte değerlendirilerek ele alınır.
- 3. Çevresel sorumluluk:** Enerji verimli, su tasarruflu, düşük emisyonlu, geri dönüştürülebilir, yeniden kullanılabilir, daha az ambalajlı ve çevresel etkisi görece düşük ürün ve hizmetler öncelikli olarak değerlendirilir.
- 4. Sosyal ve etik uygunluk:** Tedarik süreçlerinde iş sağlığı ve güvenliği, insan onuruna yakışır çalışma koşulları, ayrımcılık karşıtlığı, çocuk işçiliğinin reddi, yasal uygunluk ve etik iş yapma anlayışı gözetilir.
- 5. Açıklık, şeffaflık ve hesap verebilirlik:** Satınalma süreçlerinde karar gerekçeleri, ölçütler ve uygulama sonuçları kurumsal denetime açık olacak biçimde kayıt altına alınır. Bu yaklaşım, yönetim politika dokümanında vurgulanan açıklık, şeffaflık, adillik ve hesap verebilirlik ilkeleriyle uyumludur.
- 6. Katılımcılık ve öğrenme:** Talep sahibi birimler, satınalma birimleri, teknik uzmanlar ve ilgili yönetsel birimler süreçlere uygun düzeyde katılır; süreçlerden öğrenilen dersler kurumsal bilgiye dönüştürülür. Yönetim politika dokümanında vurgulanan öğrenen örgüt ve sürekli gelişim anlayışı bu politikanın da temel dayanakları arasındadır.
- 7. Dijitalleşme ve izlenebilirlik:** Satınalma süreçleri mümkün olan ölçüde dijital ortamda yürütülür, belge ve veri akışı kurumsal öğrenmeyi ve performans takibini destekleyecek şekilde yapılandırılır. Bu ilke, stratejik plandaki dijital platformlara taşıma ve sürekli öğrenen kurum niteliğini geliştirme amacıyla uyumludur.

Sorumluluklar:

Kurumsal sürdürülebilir tedarik ve satınalma genel politikasının oluşturulması, uygulanması, STRASİS üzerindeki eylemlerin bu genel politikaya uygunluğunun denetlenmesi, geliştirilmesi ve uygulama sonuçlarının ilgili veri sistemleri üzerinden yıllık olarak izlenmesi; Rektörlük sorumluluğunda ve ilgili Rektör Yardımcılığı ile idari koordinasyon birimlerinin eşgüdümünde yürütülür. Bu sorumluluk yapısı, yönetim politika dokümanındaki genel sorumluluk mantığına dayanmaktadır. Bu kapsamda:

Genel Sekreterlik ve ilgili idari yönetim birimleri Satınalma ve tedarik süreçlerinin bu politikaya uygun biçimde tasarlanması, duyurulması, uygulanması ve izlenmesini koordine eder.

Satınalma/ tedarik/ idari ve mali işler işlevini yürüten birimler teknik şartname, teklif değerlendirme, tedarikçi seçimi, sözleşme, teslim, kabul ve kayıt süreçlerinde sürdürülebilirlik ölçütlerinin uygun düzeyde kullanılmasını sağlar.

Talep sahibi akademik ve idari birimler ihtiyacın gerekçelendirilmesinden, talebin gerçek ihtiyaca dayanmasından, teknik özelliklerin sürdürülebilirlik ilkelerine uygun biçimde tanımlanmasından ve kullanım sonrası geri bildirimlerin paylaşılmasından sorumludur.

Teknik, bakım, enerji, çevre, bilgi işlem ve kalite işlevini yürüten birimler Satın alınacak ürün ve hizmetlerin enerji verimliliği, teknik uygunluk, dijital uyum, bakım ihtiyacı, çevresel etkisi, veri güvenliği ve performans ölçümüne ilişkin görüş verir.

Muayene-kabul ve kullanıcı birimleri, teslim edilen ürün ve hizmetlerin yalnızca teknik uygunluğunu değil, mümkün olduğu ölçüde sözleşmede tanımlanmış sürdürülebilirlik ölçütlerine uygunluğunu da değerlendirir.

Tüm birim yöneticileri Kendi sorumluluk alanlarında bu politikaya uygun eylem geliştirmek, uygulamak, kayıt altına almak, izlemek ve gerekli iyileştirmeleri başlatmakla yükümlüdür.

Bu sorumluluklar çerçevesinde ilgili Rektör Yardımcısının başkanlığında, yılda en az bir kez sürdürülebilir tedarik ve satınalma uygulamalarına ilişkin değerlendirme toplantısı yapılır. Toplantıda tedarik performansı, kaynak verimliliği, dijital izleme, tedarikçi riskleri, iyileştirme alanları ve gelecek yıl öncelikleri ele alınır.

Kurallar

1. Başkent Üniversitesi tedarik ve satınalma süreçlerinde yalnızca en düşük maliyet yaklaşımını esas almaz; toplam sahip olma maliyeti, kullanım ömrü, bakım ihtiyacı, enerji ve kaynak tüketimi, atık etkisi ve operasyonel riskleri birlikte değerlendirir.
2. Her satınalma talebi öncesinde gerçek ihtiyaç analizi yapılır. Kullanım dışı kalan stoklar, yeniden kullanım imkânları, ortak kullanım seçenekleri ve mevcut envanter durumu dikkate alınmadan yeni talep oluşturulmaz.
3. Teknik şartnameler mümkün olduğu ölçüde ürünün işlevsel performansını esas alır; belirli bir marka veya modeli zorunlu kılmayan, çevresel açıdan daha iyi alternatiflerin değerlendirilmesine imkân veren biçimde hazırlanır.
4. Enerji tüketen ürünlerin tedarikinde enerji verimliliği yüksek, bakım maliyeti görece düşük ve kullanım ömrü uzun alternatifler öncelikli değerlendirilir.
5. Su kullanan ekipman ve sistemlerin tedarikinde su verimliliği ve kaçak/atık azaltımına katkı sağlayan çözümler tercih edilir.
6. Tek kullanımlık, kısa ömürlü, onarılamayan veya yüksek atık oluşturan ürünler yerine; dayanıklı, tamir edilebilir, modüler, yeniden doldurulabilir, yeniden kullanılabilir veya geri dönüştürülebilir ürünler tercih edilir.
7. Kâğıt, kırtasiye, ambalaj ve ofis malzemesi alımlarında gereksiz tüketimi azaltan, geri dönüştürülmüş içerik barındıran veya geri dönüştürülebilir nitelikteki seçenekler mümkün olduğu ölçüde önceliklendirilir.
8. Elektronik ürün alımlarında enerji verimliliği, veri güvenliği, bakım-onarım olanağı, yedek parça erişimi, yükseltilebilirlik ve kullanım sonu e-atık yönetimi dikkate alınır.
9. Kimyasal, laboratuvar, temizlik ve teknik sarf malzemesi alımlarında insan sağlığına ve çevreye daha az zarar veren, mevzuata uygun ve güvenli kullanım koşulları net olan alternatifler tercih edilir.

10. Gıda, ikram ve organizasyon alımlarında israfı azaltan, yerel tedarik imkânını gözeten, mevsimselliği dikkate alan ve gereksiz tek kullanımlık tüketimi azaltan uygulamalar teşvik edilir.
11. Hizmet alımlarında yalnızca fiyat değil; hizmet sağlayıcının kalite güvencesi, etik uygunluğu, iş sağlığı ve güvenliği yaklaşımı, çevresel etkileri ve sürdürülebilir uygulama kapasitesi de değerlendirilir.
12. Yapım, bakım-onarım ve altyapı alımlarında enerji verimliliği, iklim dayanıklılığı, malzeme ömrü, bakım kolaylığı, atık oluşumu ve güvenlik birlikte değerlendirilir.
13. Tedarikçi seçim süreçlerinde açıklık, şeffaflık, adillik, rekabet, nesnellik ve hesap verebilirlik ilkeleri gözetilir. Yönetim politika dokümanında yer verilen yönetim ilkeleri bu politika için de bağlayıcı yaklaşım niteliğindedir.
14. Çıkar çatışmasına yol açabilecek durumlar beyan edilir; satınalma sürecine katılan kişiler görevlerini tarafsızlık içinde yürütür.
15. Tedarikçilerden gerekli görülen durumlarda kalite, çevre, iş sağlığı ve güvenliği, veri güvenliği, etik uygunluk ve yasal yükümlülüklerle ilişkin beyan ve/veya belge talep edilebilir.
16. Satınalma süreçlerinde mümkün olan ölçüde dijital iş akışı, elektronik kayıt, veri temelli karar desteği ve raporlama araçları kullanılır. Böylece kurumsal öğrenme ve dijitalleşme kapasitesi güçlendirilir. Bu kural, stratejik plandaki 11.10 amacına uygulama zemini sağlar.
17. Tedarik performansı yalnızca teslim süresi ve fiyat üzerinden değil; kalite, kullanım memnuniyeti, dayanıklılık, kaynak verimliliği, bakım yükü ve sürdürülebilirlik uygunluğu üzerinden de izlenir.
18. Birimler, sürdürülebilir tedarik ve satınalma konusunda personel farkındalığını artıracak eğitim, bilgilendirme ve iyi uygulama paylaşımı faaliyetleri yürütür. Bu yaklaşım, yaşam boyu öğrenme ve topluma hizmet anlayışı ile de uyumludur.
19. Uygulama sonuçları düzenli olarak gözden geçirilir; ihtiyaç halinde kriterler, süreçler ve standartlar güncellenir.
20. Üniversite, sürdürülebilir tedarik ve satınalma uygulamalarını yalnızca iç işleyiş aracı olarak değil; topluma örnek olabilecek kurumsal sorumluluk alanı olarak değerlendirir. Bu bakış, stratejik planda vurgulanan topluma hizmet ve sürdürülebilirlik yaklaşımıyla uyumludur..

İlgili Mevzuat/ Dokümanlar:

Bu genel politika belgesinin uygulanmasında aşağıdaki yönerge ve dokümanlar temel referans olarak kullanılır:

- Başkent Üniversitesi İhale Yönetmeliği
- Başkent Üniversitesi Satınalma ve İhale Yönetmeliği
- Satınalma Müdürlüğü'nün web sayfası duyuru ve yayımları.